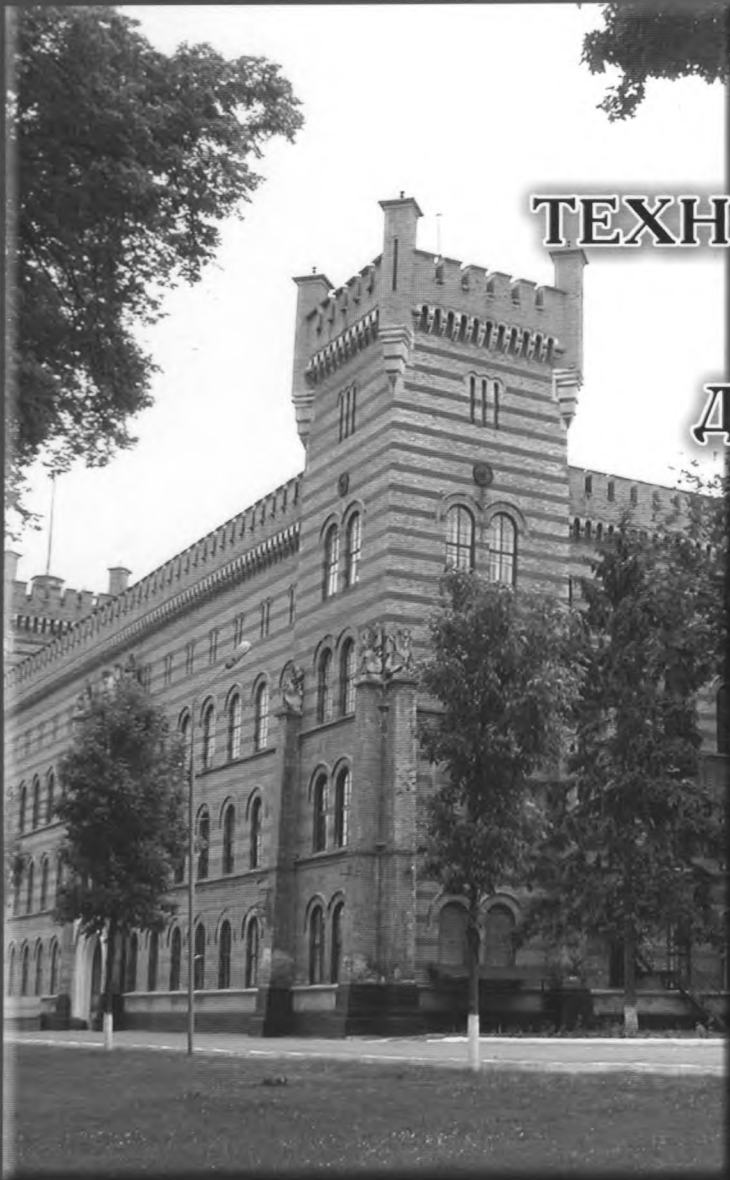

ISSN 2411-4685

Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Національна академія педагогічних наук України
Департамент освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України
Інститут інформаційних технологій та засобів навчання НАПН України
Інститут професійно-технічної освіти НАПН України

**ІНФОРМАЦІЙНО-
КОМУНІКАЦІЙНІ
ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ
ОСВІТІ:
ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ,
ПЕРСПЕКТИВИ**

**ЗБІРНИК
НАУКОВИХ
ПРАЦЬ**

Випуск 5

Львів-2017

Рекомендовано до друку вченою радою Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (протокол № 2 від 4 жовтня 2017 р.)

Рецензенти:

ЗНЬКОВСЬКИЙ Юрій Францевич, доктор технічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, професор кафедри конструювання та виробництва радіоапаратури Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» імені Ігоря Сікорського.

ОЛІЙНИК Віктор Васильович, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член (академік) НАПН України, ректор ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України.

МАТВІЄНКО Ольга Василівна, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, проректор з наукової роботи Київського національного лінгвістичного університету.

Редакційна колегія:

КРЕМЕНЬ Василь Григорович, д.філос.н., проф., дійсний член НАН і НАПН України, президент НАПН України, президент Товариства «Знання» України (голова).

КОЗЯР Михайло Миколайович, д.пед.н., проф., член-кореспондент НАПН України, генерал-лейтенант служби цивільного захисту, ректор Львівського державного університету безпеки життєдіяльності (заступник голови).

НИЧКАЛО Нелля Григорівна, д.пед.н., проф., дійсний член (академік) НАПН України, академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України (заступник голови).

БИКОВ Валерій Юхимович, д.т.н., проф., дійсний член (академік) НАПН України, директор Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України.

БИКОВА Олена Валентинівна, к.пед.н., доц., начальник управління європейської інтеграції та міжнародного співробітництва ДСНС України (за згодою).

ГУРЕВИЧ Роман Семенович, д.пед.н., проф., дійсний член (академік) НАПН України, директор Навчально-наукового інституту педагогіки, психології, підготовки фахівців вищої кваліфікації Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

КОВАЛЬ Мирослав Стефанович, к.пед.н., проф., перший проректор з науково-педагогічної роботи Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

КУЗИК Андрій Данилович, д.с.-г.н., проф., проректор з науково-дослідної роботи Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

ЛИТВИН Андрій Вікторович, д.пед.н., проф., завідувач кафедри практичної психології та педагогіки Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

ЛУК'ЯНОВА Лариса Борисівна, д.пед.н., проф., член-кореспондент НАПН України, директор Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України.

МАНДЗІЙ Любомира Степанівна, к.політ.н., доц., директор департаменту освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації.

РАДКЕВИЧ Валентина Олександрівна, д.пед.н., проф., дійсний член (академік) НАПН України, директор Інституту професійно-технічної освіти НАПН України.

СПІРІН Олег Михайлович, д.пед.н., проф., член-кореспондент НАПН України, заступник директора з наукової роботи Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України.

ТОПУЗОВ Олег Михайлович, д.пед.н., проф., член-кореспондент НАПН України, віце-президент НАПН України.

ТИМЕНКО Володимир Петрович, д.пед.н., проф., учений секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України.

ШУНЕВИЧ Богдан Іванович, д.пед.н., проф., директор Навчально-наукового інституту психології та соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, І 74 перспективи. Збірник наукових праць. Випуск 5. / За ред. М.М. Козяра, Н.Г. Ничкало. – Львів: ЛДУ БЖД, 2017. – 392 с.

Висвітлено проблеми методології, теорії і методики підготовки фахівців до використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті. Проаналізовано сучасні підходи до формування професійної компетентності учнів, курсантів і студентів, а також підготовки педагогічних працівників до впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, створення і використання електронних освітніх ресурсів. Проаналізовано проблеми менеджменту інноваційних освітніх проектів і програм та управління інформаційною безпекою і культури безпеки професійної діяльності.

Для педагогів загальноосвітніх, професійних, вищих навчальних закладів та інститутів післядипломної освіти, наукових працівників, аспірантів, докторантів.

З М І С Т

Секція 1.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

<i>Кремень В.Г.</i> ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ – КРИЗА КУЛЬТУРИ ЧИ НОВЕ БУТТЯ?	3
<i>Ничкало Н.Г.</i> СУБДИСЦИПЛІНИ ПЕДАГОГІКИ: ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНІ КОНТЕКСТИ.....	9
<i>Балицька В.О., Ярицька Л.І.</i> ВИКОНАННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ З ФІЗИКИ ЗА ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРОГРАМИ «EXCEL».....	15
<i>Гуревич Р.С., Гордійчук Г.Б., Радійчук В.А.</i> КОМПЕТЕНТНІСТЬ І КОМПЕТЕНЦІЯ ВИКЛАДАЧА У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ: ПРОБЛЕМА РОЗМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ	23
<i>Гуржій А.М., Карташова Л.А., Пліш І.В.</i> ІННОВАЦІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ: ВІДКРИТИЙ ЕЛЕКТРОННИЙ ОСВІТНІЙ РЕСУРС – ПЕРСПЕКТИВА ВПРОВАДЖЕННЯ.....	28
<i>Jan Sikora</i> EDUKACYJNE WYZWANIA W SPOŁECZEŃSTWIE SIECI	34
<i>Alan Flowers</i> ACTIVE LEARNING – SOMETHING OLD, SOMETHING NEW	38
<i>Franciszek Szlosek</i> SZKOŁA WIRTUALNA JAKO WYZWANIE EDUKACYJNE XXI WIEKU	42
<i>Ємельяненко С.О., Михалічко Б.М., Лавренюк О.І., Щербина О.М.</i> ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА КОМП'ЮТЕРНИХ ТРЕНАЖЕРІВ ДЛЯ ВИШКОЛУ РЯТУВАЛЬНИКІВ	45
<i>Калюжна Т.Г.</i> ПРОБЛЕМИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ	49
<i>Коломієць А.М., Коломієць Д.І., Громов Є.В.</i> МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ НАУКОВЦІВ ПОШУКУ НАУКОМЕТРИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ	54
<i>Лаврентьєва О.О.</i> ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	58
<i>Макович Х.Я.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.....	61

Козяр М.М., Литвин А.В.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ126

Сірко Р.І.

ОЦІНКА РІВНЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ПСИХОЛОГІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ДО ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ133

Смоляк Д.В., Плешаков Є.Є.

МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ СТРАХУ ВИСОТИ КУРСАНТАМИ, СТУДЕНТАМИ ТА СЛУХАЧАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДСНС УКРАЇНИ137

Tarasenko G., Nesterowycz B.

PRZYRODA I KULTURA: ASPEKT WSPÓŁDZIAŁANIA W KONTEKŚCIE BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO140

Секція 3.

ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПРОЕКТУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Вукоча О.В., Сидоренко В.Л., Задунай О.С., Азаров І.С.

THE CONCEPT OF SINGLE DISPATCH SYSTEM AND OPERATIONAL MANAGEMENT OF FIRE DEPARTMENTS WHEN FIGHTING LARGE FIRES144

Бастун М.В.

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ У СВІТЛІ ЗАСАД РАЦІОГУМАНІЗМУ148

Гуржій А.М., Стрижак О.Є.

МЕРЕЖЕЦЕНТРИЧНІ КОГНІТИВНІ ОНТОЛОГІЧНІ МУЛЬТИАГЕНТИ – ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ЗАСОБИ ПІДТРИМКИ ВЗАЄМОДІЇ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ152

Дробіт І.М., Рак Н.В.

ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ-ПЕРЕКЛАДАЧІВ НАВИЧКИ КОЛЕКТИВНОГО РІШЕННЯ СКЛАДНИХ ЗАДАЧ157

Замфереско О.В.

ДО ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА ІНТЕГРОВАНІМИ ПРОФЕСІЯМИ.....160

Зуєва А.Б.

ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ УЧНЯ В ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ.....164

Липська Л.В.

ТЕХНОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ168

Меньшикова О.В., Хлипавка Г.Г.

ПРОЕКТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ВІРТУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА172

МЕТОДИ ПОДОЛАННЯ СТРАХУ ВИСОТИ КУРСАНТАМИ, СТУДЕНТАМИ ТА СЛУХАЧАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ДСНС УКРАЇНИ

У статті представлено методи та наведено приклади, як подолати страх висоти курсантами, студентами і слухачами навчальних закладів ДСНС України. Наведено приклади пожеж, при яких проводилося рятування людей із багатоповерхових будинків. Також наведено позитивний приклад спільних навчань курсантів, студентів і слухачів із пожежними частинами. Розглянуто методи подолання страху висоти у побуті. Надано короткі рекомендації рятувальникам при рятуванні людей із багатоповерхових будинків.

Ключові слова: фобія, акрофобія, пожежна штурмова драбина, автодрабина, пожежна безпека, способи рятування, пожежно-рятувальна підготовка.

The article presents methods and gives examples of how to overcome the fear of height by cadets, students and students of educational institutions of the Ukrainian SES. Examples of fires in which rescue of people from multistory buildings was carried out. A positive example of joint exercises of cadets, students and students with fire brigades is also presented. Methods of overcoming the fear of height in everyday life are considered. Short recommendations are given to rescuers when rescuing people from multistory buildings.

Key words: phobia, acrophobia, fire assault ladder, autodragon, fire safety, methods of rescue, fire and rescue training.

В статті представлені методи і приведені приклади, як подолати страх висоти курсантами, студентами і слухачами навчальних закладів ДСНС України. Приведені приклади пожеж, при яких проводилося рятування людей із багатоповерхових будинків. Також наведено позитивний приклад спільних навчань курсантів, студентів і слухачів із пожежними частинами. Розглянуто методи подолання страху висоти у побуті. Предоставлено краткие рекомендации спасателям при спасении людей из многоэтажных домов.

Ключевые слова: фобия, акрофобия, пожарная штурмовая лестница, автолестница, пожарная безопасность, способы спасения, пожарно-спасательная подготовка.

Постановка проблеми. В людей створилася хибна думка, що на службу в ДСНС України йдуть служити люди, які не мають страху висоти. Кожна людина хоч раз у житті стикалася з таким станом, як боязнь висоти. Якоюсь мірою страх є одним із стародавніх почуттів, завдяки яким людина завжди виживала. Ми з побоюванням ставимося до всього невідомого, не кожен зможе довго стояти над обривом в горах, на даху висотного будинку чи навіть банально кататися на атракціонах.

Для того, щоб стати справжнім рятувальником, курсанту, студенту чи слухачу навчальних закладів ДСНС України необхідно докласти багато зусиль та пройти важкий і тернистий шлях, щоб упевнено та професійно виконувати складні та небезпечні завдання при роботі на висоті.

Аналіз останніх досліджень. Результати щорічного моніторингу стану з пожежами й наслідків від них в Україні свідчить, що статистика пожеж і наслідків від них значною мірою є відбитком стану економіки держави, політичних, соціальних і демографічних процесів, що відбуваються у суспільстві, як наслідок, ситуація з забезпеченням пожежної безпеки залишається складною. За останні 10 років виникло 619 315 пожеж, що в середньому становить більше 62 тис. випадків на рік. Унаслідок цих пожеж загинуло 28 тис. 446 людей і 15 тис. 762 людини було травмовано. Тільки прямі збитки, завдані пожежами, склали 9 млрд грн, а загальні матеріальні втрати – понад 34 млрд грн. У наведено загальні дані про пожежі та їх наслідки в Україні за 2007-2016 роки. За період з 2007 по 2016 роки виявлено сталу тенденцію щодо збільшення кількості пожеж і матеріальних втрат від них та зменшення кількості загиблих унаслідок пожеж людей. За результатами моніторингу стану з пожежами за довгостроковий період встановлено, що на поступове зниження кількості травмованих і загиблих людей на пожежах вплинули демографічні фактори, зокрема скорочення населення України майже на 3,9 млн чоловік порівняно з 2007 роком [1].

Постановка завдання. Мета роботи полягає у наведенні методів подолання страху висоти курсантами, студентами та слухачами навчальних закладів ДСНС України для ефективної роботи при рятуванні людей із висот, наданні рекомендацій рятувальникам при рятуванні людей, які мають страх висоти.

Виклад основного матеріалу. У медичній практиці фобія чи боязнь висоти називається акрофобія. Інакше це поняття позначає боязнь впасти з висоти. Іноді таке відчуття виникає навіть повного здоров'я у людей на невеликій висоті. При страху висоти людина втрачає контроль над своєю поведінкою, піддається паніці. За статистикою фобією висоти страждає близько 5% населення. Але, не кожна людина боїться висоти, просто при небезпеці людина намагається проявити обережність. У деяких людей з'являється фобія – надмірна реакція боязні висоти. Ймовірно, це закладено від батьків, які також бояться висоти і передали це своєму малюкові. І з таким страхом багато людей живуть все життя, при цьому відмовляючи собі в багатьох задоволеннях пов'язаних з підйомом вгору, катанням на каруселях [2].

Для подолання страху висоти використовують різні методи:

– **Візьми висоту.** Так як побороти страх висоти можна тільки з часом, потрібно регулярно влаштовувати собі прогулянки на балконах чи на інших високих будівель. Для цього потрібно спочатку затриматися в тій точці, де найбільше відчуваєш запаморочення, потрібно відчути всі симптоми страху і постаратися їх зменшити. В подальшому поступово збільшувати висоту;

– **Візуалізація безстрашності.** Даний метод полягає в тому, щоб людина, яка боїться висоти, спробувала максимально яскраво свої відчуття і розібратися в них – що саме тебе лякає. В кінці уяви, як ти благополучно добираєшся до протилежного боку і говориш сам собі, що не так вже це було і страшно.

– **Фізичні вправи й інші способи.** Страх висоти буває викликаний проблемами з вестибулярним апаратом і координацією рухів. Добре, коли з одного боку використовують методи подолання висоти страху в побуті, а з іншого боку, коли людина у разі ситуації, яка загрожує їй смертю, боїться подолати страх висоти.

Для впевненості при роботі на висоті та подоланні фобії висоти курсантів, студентів та слухачів потрібно поступово підводити до вищих висот, наприклад:

– при роботі з штурмовою пожежною драбиною курсантів, студентів та слухачів потрібно навчати поетапно (спочатку підйом у вікно другого поверху, через певний період в вікно третього поверху і ще через певний період у вікно четвертого поверху);

– при підйомі по автодрабині (спочатку здійснюється підйом на незначну висоту, а в кінці курсу на всю висоту автодрабини)

Важливу роль відіграють практичні заняття та спільні навчання з пожежними частинами. Прикладом можна навести навчальний збір у Львові на ТОВ «Фуджікура Аутомобілів Україна Львів» відбувся навчальний збір керівного складу цивільного захисту Львівської області з проведенням показових навчань з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. Підприємство займається виробництвом електричного обладнання для автомобілів і є об'єктом із масовим перебуванням людей, тому питання організованого захисту його працівників у випадку виникнення небезпечних подій є особливо актуальним. Загалом під час проведення навчань виконувалися такі вправи:

– гасіння умовної пожежі, рятування людей на висотах за допомогою пожежних автодрабин та колінчастих підйомників;

– рятування людей з використанням альпіністського спорядження;

– евакуація потерпілих, розгортання та робота сортувального майданчика для потерпілих на долікарському етапі;

– охорона громадського порядку та регулювання дорожнього руху.

Але для людини, яка опинилася у стресовій ситуації, наприклад під час гасіння пожежі та боїться висоти можуть виникнути певні проблеми. При виникненні такого стану у

людини з'являється бажання за щось вчепитися, вона не може сказати виразно, мислити і правильно оцінювати ситуацію, що виникла, у людини в такій ситуації виникає відчуття, що хтось тягне її вниз.

До того ж до даних симптомів можна й приєднати інші:

- задишка;
- запаморочення;
- пітливість;
- слинотеча або сухість у роті;
- тремтіння рук і ніг.

Все це заважає рятувальникам професійно виконувати свою роботу. Можна розглянути приклад, ліквідація пожеж у багатоповерхівках виконується у різний спосіб – виходячи з розташування місця займання, інтенсивності та розповсюдження пожежі. Нерідко рятувальники використовують автомобілі з пожежними автодрабинами. Це може зменшити час та ризики для слідування рятувальної ланки ГДЗС до місця загорання. Але нерідко автодрабини можуть дістатися лише до дев'ятого поверху. Розглянемо ситуацію, коли пожежа виникла на десятому поверсі, звичайно вихід коли ланка ГДЗС може просуватися по внутрішньо будинковими сходами на потрібних поверх. В критичній ситуації, але коли просування всередині будинку неможливе, використовується такий вид драбин як пожежна штурмова драбина. Хоча такий спосіб довгий та дуже ризикований – адже рятувальникам доводиться пересуватися драбиною в повному спорядженні на велику висоту, до того ж потрібно врахувати фактор того, що ще потрібно рятувати людей на таких висотках. Якщо до цього додати симптоми, що вище перераховані то для рятувальника виникає дуже велика проблема у рятуванні людей з багатоповерхівок.

В нашій та можна навести безліч прикладів пожеж на багатоповерхівках. Трагедія 11 вересня 2001 року в США – трагедію, яку світовій історії неможливо забути. Терористичний акт 11 вересня 2001 року – серія катастроф, південно-західній Пенсільванії в результаті захоплення пасажирських літаків і тарану ними будівель Всесвітнього торгового центру і Пентагону, що викликали масову загибель людей у Нью-Йорку, Вашингтоні та в результаті терористичного акту, не враховуючи 19 терористів, загинули 2973 людини, у тому числі 246 дітей, хто летів на літаках, 2602 – у вежах Всесвітнього торгового центру (з них 343 пожежних і 60 поліцейських) і 125 – у Пентагоні; крім того, 24 людини вважаються зниклими без вісті. В Україні також трапляються трагічні випадки пожеж на багатоповерхівках. Прикладом можна навести пожежу у місті Харків, яка сталася в серпні 2016 року. Рятувальники вивели на свіже повітря 37 осіб. Під час розвідки всередині будинку рятувальники виявили 2 особи, які не змогли самостійно вийти.

Для рятування людей на подібних пожежах, які бояться висоти рятувальники використовують такі прийоми для боротьби страху висоти :

- стараються заспокоїти людини;
- при рятуванні з багатоповерхівок не дають потерпілому дивитись вниз.

Висновки за результатами дослідження. Для ефективного подолання страху висоти в навчальних закладах ДСНС необхідно використовувати поетапне відпрацювання навчальних вправ. Також позитивні наслідки приносять практичні заняття та спільні навчання з пожежними частинами.

Список літератури:

1. <http://www.dsns.gov.ua/>
2. Критерії діагностики і психотерапії розладів психіки та поведінки [Електронний ресурс] / Під ред. Б. В. Михайлова, С. І. Табачнікова, О. К. Напреенка, В. В. Домбровської // *Збірники української психіатрії.* — Харків, 2003. — Режим доступу : <http://www.psychiatry.ua/books/criteria>